

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/2454
Toplantı Tarihi/Sayısı : 15.2.2024/42
Karar Numarası : 2024/195
Başvuran : M. Ç. A.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Eskişehir L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın kronikleşen hemoroit rahatsızlığının tedavisi için ameliyat olmasının veya rahatsızlığını giderecek başka bir tedavi yönteminin sağlanması talebine ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;
- Kronik hemoroit rahatsızlığının olduğunu,
  - 13/10/2023 tarihinde kanaması arttığı için Kurum doktoru tarafından acil olarak Eskişehir Şehir Hastanesine sevkini yapıldığını ve aynı gün içerisinde hastaneye götürüldüğünü,
  - Kan değerlerinin düşük çıkması nedeniyle yoğun bakıma alındığını ve bu süreçte kendisine dört ünite kan naklinin yapıldığını,
  - 17/10/2023 tarihinde ise kan değerlerinin daha iyi bir seviyeye ulaşması nedeniyle hastaneden taburcu edildiğini ve kendisine “Daflon 500 mg” ilacının reçete edildiğini,
  - Söz konusu ilacın, anlaşmalı ecza depolarında bulunamaması nedeniyle ilacına erişemediğini ve kanamasının devam ettiğini ifade etmekte ve mağduriyetinin giderilmesini talep etmektedir.
3. Muhatap Eskişehir L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle:
- Başvuranın 13/10/2023 tarihinde Eskişehir Şehir Hastanesi Algoloji Polikliniğinde muayenesinin gerçekleştirildiği ve muayene sonucunda reçete düzenlendiği,
  - Hastanede düzenlenmiş olan reçetenin aynı gün Eskişehir L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun anlaşmalı olduğu eczaneye gönderildiği ancak reçete edilen “Daflon 500 mg” isimli ilacın ecza depolarında olmaması nedeniyle temin edilemediği,
  - Başvuranın 23/10/2023 tarihinde bu defa Eskişehir Şehir Hastanesi Genel Cerrahi Polikliniğine sevkini gerçekleştirildiği, muayene sonucunda yeniden reçete düzenlendiği ve “Daflon 500 mg” isimli ilacın temin edildiği,
  - Mevcut durumda başvuranın hastane sevk işlemleri ve ilaç temininin gerçekleştirilmiş olduğu iddia edilmiş ve cevabi yazının ekinde reçete örnekleri sunulmuştur.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

4. Muhatapın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle:

a. Geç de olsa kullanması gereken ilacın temin edildiği,

b. İlacını düzenli şekilde kullanmasına rağmen rahatsızlığının devam ettiği,

c. Ameliyat olması halinde sorununun çözüleceğini düşündüğü ve bu düşüncesini hastanedeki doktorlara da iletmişti ancak hastanedeki doktorlar tarafından ameliyat olmasına gerek görülmediği ifade edilmekte ve Kurumumuzdan ameliyat olmasının veya rahatsızlığını giderecek başka bir tedavi yönteminin sağlanması talep edilmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" başlıklı 17'nci maddesi; "*Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.*

Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz.

Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz." hükmünü haizdir.

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinde ise özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesine göre; "*(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

10. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

11. Birleşmiş Milletler Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Kuralları)'dan 27'nci kurala göre "*1. Acil durumlarda tüm ceza infaz kurumları tıbbi yardıma derhal erişim sağlayacaktır. Özel muamele veya ameliyatı gerektiren mahpuslar ihtisas kurumlarına veya sivil hastanelere sevk*

edilecektir.”

12. Avrupa Cezaevi Kuralları'nın “Sağlık Hizmetlerinin Sunulması” başlıklı 46'ncı maddesinin birinci fıkrasına göre de “*Uzman tedavisine ihtiyaç duyan hasta mahpuslar, bu hastalığın tedavisinin cezaevinde yapılmasının mümkün olmaması hâlinde, uzman kurumlara veya sivil hastanelere nakledilmelidir.*”

13. Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi (AİÖK)'nin cezaevlerinde sağlık hizmetleriyle ilgili standartlarının “*Doktora erişim*” başlıklı 34'üncü maddesine göre “*Tutukluların gözetim altında buldukları süre boyunca, tutukluluk sürelerinden bağımsız olarak her zaman bir doktora erişimlerinin bulunması gereklidir... Sağlık hizmetleri, doktora danışma talepleri gereksiz gecikme olmadan karşılanacak şekilde düzenlenmelidir.*” Aynı Standartların 37'nci maddesinde ise “*Tutukluların hastaneye yatırılması ya da bir uzman tarafından hastanede muayene edilmesi gerektiğinde, hasta sağlık durumunun gerektirdiği aciliyette sevk edilmelidir.*” şeklinde düzenleme mevcuttur.

14. Başvuranın içinde bulunduğu duruma yönelik ulusal mevzuata bakıldığında ise 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un “*Hükümlünün muayene ve tedavi istekleri*” başlıklı 71'inci maddesine göre “*(1) Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbî araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde Devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koşullarında tedavi ettirilir.*”

15. 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in “*Hükümlülerin hastaneye sevki ile hastanelerde muayene ve tedavileri*” başlıklı 99'uncu maddesine göre de “*(1) Hükümlünün sağlık nedeniyle bir hastaneye sevkine gerek duyulduğunda durum, cezaevi tabibi tarafından bir raporla derhal kurum en üst amirine bildirilir. (2) Kurumda tedavisi mümkün olmayan hastalığı bulunan hükümlülerin muayene ve tedavileri devlet ve üniversite hastanelerinde gerçekleştirilir.*” denilmiş ve konuya ilişkin Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 6/1/2020 tarihli ve 172 no.lu genelgesinde de “*Kurum revirinde yapılan doktor muayenesinden sonra bir üst basamak sağlık kuruluşuna sevki uygun görülenler, kurum idaresine bildirilir ve hastaneye sevk işlemleri gerekli güvenlik önlemleri alınarak en kısa sürede gerçekleştirilecektir.*” düzenlemesine yer verilmiştir.

16. Alıkonulmuş kişiler, alıkonulmanın doğasından kaynaklanan koşullar nedeniyle savunmasız bir konumdadır. Bu nedenle onların doğrudan ya da dolaylı olarak kötü muamele teşkil edecek tutumlardan korunması konusunda idarenin pozitif yükümlülüğü bulunmaktadır. Kişinin fiziksel refahı ve kişiye sunulacak tıbbi koruma da idarenin pozitif yükümlülüğü kapsamında değerlendirildiğinde; mahpusların alıkonulmanın doğasından kaynaklanan zorlukların dışında zorluk ve sıkıntı yaşamaması, insan onuruna uygun bir şekilde sağlıklarının korunması ve gereken tedavi hizmetlerine tam ve zamanında erişebilmesi gerekmektedir (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi [AİHM], *Kudla/Polonya*, B. No: 30210/96, 26/10/2000, para. 94).

17. Özgürlüğünden yoksun bırakılan kişilerin yaşamlarını ve sağlıklarını koruma konusundaki pozitif yükümlülük, bu kişilerin tıbbi tedavilerine özen gösterilmesini ve yaşamı üzerinde oluşabilecek olası tehditleri engellemeyi de içerir. Uygun bir tıbbi tedavinin sağlanması konusundaki eksiklikler yaşam hakkını koruma yükümlülüğüne aykırılık teşkil edebilir (benzer yöndeki AİHM kararları için bkz. *İlhan/Türkiye*, B. No: 22277/93, 27/7/2000, para. 87; *Huyulu/Türkiye*, B. No: 52955/99, 16/11/2006, para. 57 ve 58).

18. Anayasa Mahkemesi (AYM) tarafından da konuyla ilgili aynı yönde pek çok kez; “*Devletin mahpuslara gerekli tıbbi yardımı sağlama yükümlülüğü bulunmaktadır. Gerekli tıbbi yardımın sağlanmadığı veya sağlanmadığının ileri sürüldüğü durumlarda kötü muamele yasağının ihlal*

edildiğinden bahsedilmesi için bu yükümlülüğün hiç veya gerektiği gibi yerine getirilmediğinin tespit edilmiş olması ve kişinin ağır veya uzun süreli bir acı çekmesine sebebiyet verilmiş olması, belirtilen sonuç ortaya çıkmamakla birlikte kişide tıbbi yardımdan mahrum kalmış olma nedeniyle stres, huzursuzluk, üzüntü veya aşağılanma hissini vücut bulmuş olması gerekir. Ancak bu gibi durumlar söz konusu ise maruz kalınan muamelenin ihmali de olsa insan haysiyeti ile bağdaşmayan muamele düzeyine ulaşacak ciddiyette olması nedeniyle Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasının ihlal edildiği kabul edilebilir.” (AYM, N.K.,B. No: 2019/42821, 21/9/2022, para. 50; aynı yönde bkz. *Hayati Kaytan*, B. No: 2014/19527, 16/11/2016, para. 44) şeklinde karar verilmiştir.

19. Anayasa'nın 17'nci maddesi, cezaevinde tutulan bir hükümlü veya tutuklunun içinde bulunduğu şartların insan onuruna yakışır bir şekilde olmasını da koruma altına almaktadır. İnfazın yöntemi ve infaz sürecindeki davranışların, mahkûmları, özgürlükten mahrum kalmanın doğal sonucu olan kaçınılmaz elem seviyesinden daha fazla sıkıntılı veya eziyetli bir duruma sokmaması gerekir. Cezaevinde tutulmanın pratik gerekleri çerçevesinde, mahkûmların sağlık ve esenlikleri gibi hususların yeterli bir şekilde güvence altına alınması ve gerekli tıbbi yardımın sağlanması da insan onuruna yakışır koşulların sağlanması için gereklidir (AYM, *Turan Günana*, B.No: 2015/9042, 4/4/2019, para. 39).

20. Yukarıda anılan mevzuat ve kararlar çerçevesinde somut olay incelenecek olursa başvuranın rahatsızlanması üzerine derhal hastaneye sevkı sağlanmış; dört gün boyunca hastanede yatarak tedavi görmüş ve kullanması gereken ilaçlar kendisine reçete edilmiştir. Muhatap Kurum tarafından bu ilaçlardan hemoroit krizlerine ait fonksiyonel belirtilerin tedavisinde kullanılan “Daflon 500 mg” isimli ilacın, Kurumun anlaşmalı olduğu eczanede bulunmaması nedeniyle tedarik edilemediği iddia edilmiş ve iddiayı doğrular biçimde; ilacın hemen yanına söz konusu eczanenin kaşe ve imzasını içerir şekilde “*Depolarda yoktur.*” notunun düşüldüğü reçete cevabi yazının ekinde sunulmuştur.

21. Gerek muhatap Kurumun görüş yazısından gerekse başvuranın cevabi yazısından anlaşıldığı üzere, başvuranın rahatsızlığının devam etmesi üzerine; taburcu olduğu 17/10/2023 tarihinden 6 gün sonra, 23/10/2023 tarihinde başvuran tekrar hastaneye (Eskişehir Şehir Hastanesi Genel Cerrahi Polikliniği) sevk edilerek kendisine “Daflon 500 mg” isimli ilaç yeniden reçete edilmiş ve söz konusu ilaç, bu defa tedarik edilerek başvurana kullanılmıştır. Buna ek olarak başvuranın ameliyat olması gerekip gerekmediğine ilişkin verilecek karar, tıbbi değerlendirme gerektiren takdire dayalı teknik bir husus olup Eskişehir Şehir Hastanesi Genel Cerrahi Polikliniğindeki doktorlarca başvuranın ameliyat olmasına gerek görülmediği yine başvuran tarafından ifade edilmiştir.

22. Somut olay incelendiğinde, başvuranın revirde verilen sağlık hizmetlerine ulaştığı ve başvuranın rahatsızlandığı gün, Kurumda verilemeyecek sağlık hizmetleri için acil şekilde hastaneye sevklerinin yapıldığı görülmektedir. Her ne kadar “Daflon 500 mg” isimli ilaç, ecza deposunda bulunmaması sebebiyle geç temin edilmişse de 23/10/2023 tarihinde başvuran tekrar hastaneye sevk edildikten sonra söz konusu ilacın ivedilikle ertesi gün temin edilerek başvurana kullanılması, Kurum tarafından gerçekleştirilen bir ihmalin bulunmadığını gösterir niteliktedir (Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu [TİHEK], B. No: 2023/1633, K. No: 2023/985, 6/12/2023, para. 16).

23. Sonuç olarak muhatap Kurumun, başvuranın gerektiği şekilde tıbbi bakım ve tedavi almasını sağladığı anlaşıldığından başvurudaki iddialar kapsamında, kötü muamele boyutuna varan bir uygulamanın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Bařvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliĐine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileğine,

15/2/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŐ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye